श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा–अक्टूबर, २०१९

कक्षा –आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-3)	प्रश्नपत्रम् – १ (C.F.-5.3.3. Old & New) ग्रन्थः पुराणविमर्शः, कौटिल्यार्थशास्त्रम्, सर्वदर्शनसंग्रहः, भारतीयज्योतिषशास्त्रेतिहासः	गुणाः – ७०
विषयः – अनिवार्यसंस्कृतम्		
दिनाङ्कः – ०९/१०/२०१९		समयः –०३.०० तः ०६.००

प्रथमान्वितिः

प्रश्नः १ निम्नलिखितपद्यांशाभ्यां एकस्य व्याख्यां कृत्वा अर्थञ्च लिखत। **(५)**

(१) पुराणं मानवो धर्मः साङ्गो वेदश्चिकित्सितम्।

(२) पुराणं सर्वशास्त्राणां प्रथमं ब्रह्मणा कृतम्।

प्रश्नः २ ब्रह्मपुराणपरिचयपूर्वकं पुराणानां महत्वं विवेचयत। **(१०)**

(अथवा)

वंशानुचरितं सम्यग् व्याख्यायताम्।

द्वितीयान्वितिः

प्रश्नः ३ अधस्तनयोरेकस्यसम्यग् विवेचनं कुरुत। **(५)**

(१) चार्वाक-दर्शनम्।

(२) मीमांसा दर्शनम्।

प्रश्नः ४ न्यायदर्शनविषये चर्चां कुरुत। **(१०)**

(अथवा)

योगस्य एवं शास्त्रस्य सम्बन्धं वर्णयतु।

तृतीयान्वितिः

प्रश्नः ५ एकस्य श्लोकस्य ससन्दर्भपुरस्सरं व्याख्यां कुरुत। **(५)**

(१) तस्मात्स्वधर्म भूतानां राजा न व्यभिचारयेत।
स्वधर्म संदधानो हि प्रेत्य चेह च नन्दति॥

(२) चतुर्वर्णाश्रमो लोका राजा दण्डेन पालितः।
स्वधर्मकर्माभिरतो वर्तते स्वेषु वेश्मसु॥

प्रश्नः ६ कौटिल्येनप्रतिपादिता दण्डनीतिं सम्यग् विवेचयत। **(१०)**

(अथवा)

नृपधर्माः एवं तस्य कार्याणि च सम्यग् विवेचयत।

चतुर्थान्वितिः

प्रश्नः ७ अधोलिखितयोरेकस्य निबन्धो लेख्य। **(५)**

(१) ज्योतिषशास्त्रस्य महत्वम्।

(२) वैदिककाले ज्योतिषस्य स्वरुपम्।

प्रश्नः ८ नक्षत्राणां नामानि एवं प्रत्येकनक्षत्रस्य देवतानामानि सम्यग् लिखत। **(१०)**

(अथवा)

ज्योतिषशास्त्रानुसारं राजयोगमहत्वं स्वरुपञ्च लिखत।

प्रश्नः ९ अधोलिखितेभ्यः प्रश्नेभ्यो दशप्रश्नानामुत्तराणि लिखत। **(१०)**

(१) पुराणशब्दस्य व्यत्त्पतिः का ?

(२) पञ्चमोवेदः कः ?

(३) पुराणपञ्चलक्षणं किम् ?

(४) भागवतपुराणे कति स्कन्धाः सन्ति ?

(५) पुराणानां संख्या कति ?

(६) यावद् जीवेत् सुखं जीवेत्. . . . . कस्योक्तिः ?

(७) बौद्धदर्शनस्य कति भेदाः ?

(८) योगस्य कति अङ्गानि सन्ति ?

(९) औलुक्य दशर्नस्य अपरं नामं किम् ?

(१०) योगस्य व्यवहारिक अर्थः कः ?

(११) कति नक्षत्राणि सन्ति ज्योतिषशास्त्रे ?

(१२) कौटिल्यार्थशास्त्रे कति अधिकरणानि सन्ति ?

(१३) 'आत्मरक्षाप्रबन्धः' कस्मिन् अधिकरणे वर्णितः ?

(१४) ज्योतिषशास्त्रानुसारं भावराः कति सन्ति ?

(१५) वेदस्य प्रथमाङ्गं किम् ?

--००--